

PREGĂTIREA SPECIALIȘTILOR FIZICIENI ȘI CERINȚELE PIEȚEI MUNCII – ANALIZA COMPARATĂ
DIN REPUBLICA MOLDOVA ȘI ROMÂNIA

Training Physicists and Labor Market Requirements – a Comparative Analysis of the Republic of Moldova and Romania

Valeriu ABRAMCIUC, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți,
Florin BRÂNZĂ, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Rezumat: În lucrare este prezentată, succint, analiza comparativă a pregătirii specialiștilor fizicieni, în Republica Moldova și în România, în condițiile economiei de piață, raportată la cerințele pieței muncii.

Cuvinte-cheie: specialiști fizicieni, piața muncii, analiza comparativă.

Abstract: In the present paper is presented a brief comparative analysis of training specialist's physicists, in the Republic of Moldova and Romania, in the market economy, relative to labor market requirements.

Key-words: specialists physicists, labor market, comparative analysis.

1. Argument

Procesul de pregătire a specialiștilor fizicieni, în condițiile economiei de piață, în Republica Moldova și România, are mai multe caracteristici comune, însă există și unele aspecte care diferă, de la un caz la altul. Analiza comparativă a sistemelor de pregătire a specialiștilor fizicieni are ca obiective scoaterea în evidență a avantajelor și a dezavantajelor acestora, prezentarea unor practici pozitive încetățenite, trasaarea unor posibile perspective și căi optime de dezvoltare. Luând în considerare transformările social-economice și modernizarea învățământului la toate nivelele, astăzi se impune acordarea atenției sporite pregătirii specialiștilor fizicieni.

Acum 100 de ani, fizicianul german Von Laue a spus: „Educația este ceea ce rămâne după ce tot ce ai învățat s-a uitat”.

2. Unele repere istorice ale învățământului de fizică

Învățământul de fizică este ancorat în istoria secolului XIX din Principatele Românești. Istoria sa se confundă cu cea a primelor școli superioare moderne, ce au inclus în preocupările lor studiul teoretic și aplicațiile practice ale fizicii. Particularizând pentru zona Moldovei, învățământul de fizică are o tradiție de peste un secol și jumătate. Începuturile sale trebuie căutate în cadrul Academiei Mihăilene de la Iași (1835), unde exista un puternic curent de preocupări pentru studiul științelor naturii. După fondarea primei instituții moderne de învățământ superior din România, Universitatea din Iași (1860), numită acum „Alexandru Ioan Cuza” [www.uaic.ro], unde primul profesor de fizică a fost Ștefan Micle (1820-1879), au fost create și dezvoltate școli de fizică sub îndrumarea unor personalități ca Petru Bogdan (1873-1944), Dragomir Hurmuzescu (1865-1954), Horia Hulubei (1896-1972), Theodor V. Ionescu (1899-1988), Ștefan Procopiu (1890-1972), Șerban Țițeica (1908-1985), Constantin Mihul (1897-1986), Teofil T. Vescan (1913-1963). La București, Facultatea de Științe ale Naturii a fost înființată în 1864, la Cluj în 1872, iar la Timișoara în 1962. Din 1962 pregătirea specialiștilor de fizică se face în facultățile de profil independente, și a cunoscut o dezvoltare continuă până în prezent.

În actualele instituții de învățământ superior din Republica Moldova, pregătirea specialiștilor fizicieni a demarat în perioade diferite.

Astfel, „la 1 octombrie 1930 a fost inaugurat Institutul Moldovenesc de Educație Publică, cu sediul în orașul Tiraspol, cu durata studiilor de trei ani. (...) Ordinul nr. 1 din 1 octombrie 1930, a determinat structura acestei instituții și, în felul acesta, au fost organizate trei facultăți (agrobiologie; mecanică și matematică; filologie) și cinci catedre: biologie; fizică; matematică; limbă și literatură moldovenească; pedagogie” [www.ust.md].

Au fost puse bazele instituției, care, actualmente, este Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul în Chișinău, din anul 1992). În prezent [www.ust.md], contingentul de studenți constituie peste 4000 de persoane, iar Universitatea pregătește cadre de înaltă calificare la 32 de specialități ale ciclului I (de licență), la 6 specialități la ciclul II (masterat) și la 10 specialități la doctorat și postdoctorat.

În 1940, este fondat Institutul Pedagogic Moldovenesc de Stat, redenumit în 1955 în Institutul Pedagogic de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, iar în anul 1992, în baza Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 330 din 21 mai „Cu privire la reorganizarea sistemului învățământului universitar”, Institutul este reorganizat în Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău [www.upsc.md]. În anul fondării, Institutul întrunea cinci facultăți, inclusiv cea de Fizică. Corpul profesoral al Institutului era constituit din cadre experimentate, savanți sosiți din centrele universitare din Iași, Moscova, București, Roma, Kiev, Varșovia, Leningrad etc. [www.upsc.md].

Din anul 1946, la această instituție de învățământ, a fost organizat doctoratul (aspirantura), care pregătea specialiști în mai multe domenii, inclusiv la fizică.

În anul de studii 1950-1951, la cele șapte facultăți – Filologie, Istorie, Fizică și Matematică, Biologie, Geografie, Limbi Moderne și Cultură Fizică – își făceau studiile 2368 de studenți și activau 99 de profesori, inclusiv 24 cu titlu științific [www.upsc.md].

Au urmat câteva reorganizări ale acestei instituții de învățământ, inclusiv desființarea din anul 1960 și comasarea cu Universitatea de Stat, ca din 1967 Institutul să fie restabilit, având în componență trei facultăți: Fizică și Matematică, Filologie, Cultură Fizică.

La începutul anilor '80, Facultatea de Fizică și Matematică a fost reprofilită în Facultatea de Arte Plastice și Design [www.upsc.md], astfel a fost stopată pregătirea fizicienilor.

Din anul 1946, pregătirea specialiștilor fizicieni și tehnicieni este desfășurată și la Universitatea de Stat din Moldova. În conformitate cu unele date [www.mmmpsf.gov.md/file/HG/HG%20nr.605.pdf], fiecare al zecelea absolvent a obținut gradul științific de doctor în științe fizico-matematice, iar fiecare al sutălea – de doctor habilitat în științe fizico-matematice. În prezent, pregătirea specialiștilor fizicieni este organizată la toate nivelele – licență, masterat și doctorat.

La Bălți, în cadrul Institutului Învățătoresc, în anul 1947, a fost creată Secția Fizică și Matematică, cu o singură catedră, numită Catedra de Fizică și Matematică [www.usb.md]. Pe parcurs, au intervenit mai multe reorganizări: de la 1 septembrie 1953, Institutul Învățătoresc din Bălți este reorganizat în Institutul Pedagogic și, odată cu aceasta, la Facultatea de Fizică și Matematică sînt formate două catedre, de Matematică și de Fizică; în anul 1963, Catedra de Fizică este divizată în altele două: de Fizică și Metodica Predării Fizicii și de Discipline Tehnice Generale; din 1992, Institutul Pedagogic de Stat „Alec Russo” este reorganizat în Universitatea de Stat „Alec Russo”. Pregătirea specialiștilor fizicieni fiind, în esență, orientată spre didactică. Mulți dintre absolvenți s-au afirmat și în calitate de cercetători în Catedrele Facultății, în sistemul universitar național și internațional, în subdiviziunile de profil ale Academiei de Științe a Moldovei și în multe centre științifice ale altor țări.

În cadrul Universității de Stat „Alec Russo”, se organizează cursuri de perfecționare a cadrelor didactice preuniversitare, inclusiv a profesorilor de fizică.

În anul 1964, concomitent cu fondarea Institutului Politehnic din Chișinău, a fost înființată și Catedra de Fizică. În prezent, Catedra de Fizică din cadrul Universității Tehnice a Moldovei are misiunea de a contribui substanțial la pregătirea inginerilor de înaltă calificare la disciplina fizică experimentală cu elemente de fizică teoretică [www.utm.md].

În anul 2007, își începe activitatea Universitatea Academiei de Științe a Moldovei (UnAȘM) – centru de interes național în care se îmbină și se dezvoltă armonios activitățile de învățământ, de cercetare științifică, de inovare și de cultură [www.edu.asm.md]. Facultatea de Științe Exacte a Universității nominalizate își propune formarea specialiștilor în Fizică, Chimie, Matematică și Informatică și valorificarea rezultatelor științifice.

3. Cadrul legal al formării fizicienilor

În principiu, orice instituție de învățământ superior poate iniția un program de studii de Fizică sau un program care are ca bază fizica (biofizică, fizică medicală, fizică informatică sau fizică tehnologică). Pentru aceasta, trebuie să solicite o autorizare din partea unui organism oficial recunoscut în domeniul certificării calității în învățământul superior. Numai instituțiile la care programele au fost autorizate pot organiza examen de licență la finalul ciclului de studii și pot oferi o diplomă recunoscută oficial.

Instituția cea mai solicitată pentru certificarea calității și legalității procesului de învățământ este în prezent ARACIS – Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior [www.aracis.ro], care stabilește un set de reguli și principii ce trebuie respectate de fiecare program de studii.

Regulile se referă la diverse aspecte legate de instituție și la programul de studii în sine:

- **cadrul juridic de organizare și funcționare, misiunea și obiectivele instituției** (statut juridic, misiune didactică și de cercetare, elemente de specificitate);
- **personalul didactic** (personal angajat legal, maxim 3 norme didactice, restricții pentru personalul pensionat, 70 % să fie cadre proprii, din care 25 % profesori și conferențieri, dar nu mai mult de 50 %, personalul asociat îndeplinește cerințele legale pentru postul ocupat, titularii de disciplină au titlul de doctor, au elaborat cursuri în domeniu, personalul didactic asociat care nu este titularizat în învățământul superior ocupă temporar un post vacant din statul de funcții al instituției de învățământ superior supuse evaluării de către ARACIS numai dacă satisface cerințele legale pentru ocuparea postului respectiv);
- **conținutul procesului de învățământ** (planurile de învățământ cuprind discipline fundamentale, discipline de specialitate în domeniu și discipline complementare, grupate, la rândul lor, în discipline obligatorii, opționale și facultative, disciplinele de studiu din planurile de învățământ sînt prevăzute într-o succesiune logică, anul universitar este structurat pe două semestre a câte 14 săptămîni în medie, cu 20-28 ore/ săptămîna, raportul dintre orele de curs și cele privind activitățile didactice aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este de 1/1, cu o abatere admisă de $\pm 20\%$, cel puțin 50 % din formele de verificare ale disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sînt examene);
- **studentii** (admiterea studenților se face prin proceduri de admitere proprii, înscrierea la concursul de admitere se face pe baza diplomei de bacalaureat sau a altor acte de studii echivalente, formațiile de studiu (serii, grupe, subgrupe) sînt astfel dimensionate încît să asigure desfășurarea eficientă a procesului de învățământ, promovabilitatea studenților pe fiecare an de studiu este de cel puțin 40 % din numărul total de studenți din anul respectiv);
- **cercetarea științifică** (instituția dispune de un centru de cercetare științifică recunoscut, universitatea dispune de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN, personalul didactic și de cercetare este implicat în granturi de cercetare naționale și internaționale, dotarea laboratoarelor corespunde exigențelor temelor abordate);
- **baza materială** (instituția dispune de săli de cursuri, seminar și laboratoare cu suprafață și dotare specifică suficientă pentru numărul de studenți înmatriculați, spații pentru activități sportive, cantină și cămine, fondul de carte propriu din literatura de specialitate română și străină există într-un număr de exemplare, bibliotecile instituției de învățământ asigură un număr suficient de abonamente la publicații și periodice românești și străine, corespunzător misiunii asumate);
- **activitatea managerială** (buget propriu de venituri și cheltuieli pentru activitatea de învățământ superior, cod fiscal și cont la bancă, cheltuielile ocazionate de plata salariilor la instituția de învățământ superior nu depășesc în fiecare an 65 % din totalul veniturilor, taxele școlare ale studenților sînt calculate în concordanță cu costurile medii de școlarizare pe un universitar din învățământul public finanțat de la buget, studenții sînt informați despre posibilitățile de asistență financiară din partea instituției și despre modul de utilizare a taxelor).

În conformitate cu reglementările naționale în domeniul învățământului superior, pentru fiecare program de studii (spre exemplu, Fizica) există o ierarhie:

- Domeniul fundamental (Științe exacte),
- Domeniul de studiu (Fizică),
- Programul de studiu (Fizică) .

Universitatea din Iași, prin Facultatea de Fizică, oferă cinci programe din două domenii fundamentale și de studiu diferite, bazate pe cunoștințele fundamentale din domeniul fizicii și prezentate în tabelul 1. Toate aceste programe au fost acreditate la lansare și apoi autorizate periodic.

Tabelul 1. Domeniile de studiu al fizicii, Facultatea de Fizică, Universitatea Al. I. Cuza din Iași

Programul de studiu	Durata studiilor	Domeniul de studiu	Domeniul fundamental
Fizică	3 ani	Fizică	Științe exacte
Fizică informatică	3 ani	Fizică	Științe exacte
Fizică medicală	3 ani	Fizică	Științe exacte
Biofizică	3 ani	Fizică	Științe exacte
Fizică tehnologică	4 ani	Științe ingineresti aplicate	Științe ingineresti

4. Formarea propriu-zisă a specialiștilor din programele de studii, bazate pe studiul și aplicațiile fizicii

Prin parcurgerea unui program de studii autorizat ca urmare a conformării cu normele de calitate impuse de instituțiile evaluatoare, absolventul capătă o serie de cunoștințe și abilități care îl fac apt și dorit pentru/ de diversele ocupații/ angajatori de pe piața muncii. Cali-fi-carea oferită este descrisă în termeni de competențe, rezultate din sinergia cunoștințelor și abilităților.

Competența este considerată „capacitatea dovedită de a selecta, combina și utiliza adecvat **cunoștințe, abilități și alte achiziții** (valori și atitudini), în vederea rezolvării cu succes a unei anumite categorii de situații de muncă sau de studiu, precum și pentru dezvoltarea profesională sau personală în condiții de eficacitate și eficiență”. Competențele sînt profesionale și transversale.

Cunoștințele reprezintă rezultatul asimilării, prin învățare, a unor informații. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de o anumită disciplină, un anumit domeniu de muncă sau de studiu. În contextul Cadrului European al Calificărilor, cunoștințele sînt descrise ca teoretice și/ sau factice.

Cunoștințele se exprimă prin următorii descriptori:

- (1) Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea limbajului specific al domeniului de studiu;
- (2) Explicare și interpretare.

Abilitatea înseamnă capacitatea de a aplica și de a utiliza cunoștințe pentru a duce la îndeplinire sarcini și pentru a rezolva probleme. În contextul Cadrului European al Calificărilor abilitățile sînt descrise ca fiind cognitive (implicînd utilizarea gîndirii logice, intuitive și creati-

ve) sau practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente). Abilitatea include anumite tipuri de structuri operatorii, de la deprinderi pînă la capacități de interpretare și rezolvare de probleme.

Abilitățile se exprimă prin următorii descriptori:

- (3) Aplicare, transfer și rezolvare de probleme;
- (4) Reflecție critică și constructivă;
- (5) Creativitate și inovare.

Competențele profesionale reprezintă ansamblul unitar și dinamic al cunoștințelor și abilităților prin care specialistul format poate selecta, combina și utiliza adecvat cunoștințe, abilități și alte achiziții, în vederea rezolvării cu succes a unei anumite categorii de situații de muncă specifice profesiei respective, eficiente și eficiente.

Competențele transversale transcend domeniul, fiind concretizate prin abilități de lucru în echipă, abilități de comunicare orală și scrisă în limba maternă/ străină, utilizarea tehnicii de calcul pentru operații generale legate de profesie, recunoașterea și respectul diversității și multiculturalității, învățarea autonomă și continuă, inițiativă și spirit antreprenorial, respectarea și dezvoltarea valorilor și eticii profesionale etc.).

Obținerea paletelor de competențe este posibilă prin structurarea logică și cronologică a setului de discipline pe care le parcurge viitorul specialist. Pentru un fizician, competențele profesionale preconizate a fi formate la sfîrșitul celor 3 sau 4 ani alocați programului de studiu sînt următoarele:

- identificarea și utilizarea adecvată a principalelor legi și principii fizice într-un context dat;
- utilizarea de pachete software pentru analiza și prelucrarea de date;
- rezolvarea problemelor de fizică în condiții impuse, folosind metode numerice și statistice;
- aplicarea cunoștințelor din domeniul fizicii atît în situații concrete din domenii conexe, cît și în cadrul unor experimente, folosind aparatura standard de laborator;
- comunicarea și analiza informațiilor cu caracter didactic, științific și de popularizare din domeniul fizicii;
- abordarea interdisciplinară a unor teme din domeniul fizicii.

Pentru un inginer fizician, competențele profesionale preconizate a fi obținute prin parcurgerea programului de studii *Fizică tehnologică* cu durata de 4 ani sînt sintetizate astfel:

- utilizarea adecvată a fundamentelor teoretice ale științelor ingineresti aplicate;
- utilizarea sistemelor informatice de prelucrare și gestiune a datelor;
- asigurarea de activități suport pentru cercetare;
- utilizarea aparatului standard de laborator de cercetare sau industriale pentru efectuarea de experimente de cercetare;
- utilizarea pentru activități de producție, expertiză și monitorizare a fundamentelor fizicii tehnologice, a metodelor și instrumentelor specifice;
- coordonarea de structuri organizaționale avînd ca obiect de activitate proiectarea, fabricarea sau întreținerea de echipamente specifice.

Competențe transversale pe care furnizorul de educație, cel care a inițiat și gestionează programul de studiu, încearcă să le formeze viitorului specialist pot fi regăsite în următoarele formulări:

- realizarea sarcinilor profesionale în mod eficient și responsabil cu respectarea legislației deontologiei specifice domeniului sub asistență calificată;
- aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice;
- utilizarea eficientă a surselor informaționale și a resurselor de comunicare și formare profesională asistată, atît în limba română, cît și într-o limbă de circulație internațională.

5. Oportunități ale absolvenților de fizică

Prin structura sa, programul de studii pregătește specialiști care, cu un minim efort de adaptare la rigorile profesiei, ar putea accesa un loc de muncă în care să fie valorificate optim competențele dobîndite. Pentru absolvenții programului de studii *Fizică* ocupațiile posibile, statuate de Cadrul ocupațional din România (COR) sînt: profesor în învățămîntul gimnazial, referent de specialitate în învățămînt, fizician, analist, asistent de cercetare în fizică. Deoarece cerințele pieței sînt variate, iar diversele facultăți oferă, prin tradiție, și alte competențe cu grad de specificitate ridicat, au fost propuse la nivel național de către experții proiectului DOCIS introducerea în COR a următoarelor ocupații: laborant (studii superioare), astrofizician, specialist control nedistructiv, specialist separare magnetică, asistent achiziție și analiză date.

Pentru programul de studii *Fizică Tehnologică*, prin parcurgerea căruia se obține calificarea de Inginer fizician, există mai multe oportunități pe piața muncii, unele dintre ele accesibile și fizicienilor: profesor în învățămîntul gimnazial, analist măsurători metrologice, analist studii materialelor, fizician, inginer centrale nucleare-electrice, asistent de cercetare în fizică, asistent de cercetare în fizică tehnologică, asistent de cercetare în matematică-fizică, inginer de cercetare în electrofizică, inginer de cercetare în centrale termoelectrice, inginer de cercetare în micro-electronică, inginer de cercetare în știința materialelor. Se remarcă și pentru acești specialiști lipsa din COR a anumitor ocupații, printre care chiar cea înscrisă în diploma de absolvire: inginer fizician dar și inginer de cercetare în fizică tehnologică, inginer integrator de aplicații.

Din păcate, piața muncii, cu precădere în ultimii 10 ani, a căpătat un caracter de un dinamism deosebit și cu un grad mare de imprevizibilitate. Dacă pînă în 1989 exista o planificare riguroasă a numărului de absolvenți ce părăseau universitățile în fiecare an, corelat cu necesitățile de pe piața muncii, după acest an, prin liberalizarea pieței și trecerea de la o economie planificată centralizat, numărul de specialiști necesari a devenit fluctuant. Pînă în anul 2000 s-a înregistrat o cerere în creștere de absolvenți de Fizică corelată cu necesarul de profesori de fizică pe toate palierele din învățămînt, prin existența „inertială” a unui spor demografic, dar și cu noile oportunități oferite de piață (aparitia unor agenți industriali noi, relaxarea condițiilor de angajare a specialiștilor la fostele întreprinderi de stat, desființarea statutului de „închis” al marilor orașe universitare, institute de cercetare și de învățămînt superior). În perioada de vîrf, Facultatea de Fizică din Iași avea serii de 200 de absolvenți. În afara oportunităților „clasice”, existența unor competențe sau de multe ori a unor abilități personale (cunoașterea unei limbi străine, operarea pe calculator și posesia unui permis de conducere) permiteau absolvenților de fizică să ocupe posturi din cele mai variate (agent de vânzări, manager de filială în domeniul tehnic, agent imobiliar). Sînt cunoscute cazuri „exotice” în care absolvenți de fizică au

devenit manageri pentru Ucraina la un cunoscut producător de băuturi răcoritoare sau producător de programe la o televiziune străină.

Spre regret, numărul de specialiști nu a fost corelat cu cerințele de pe piața muncii, datorită lipsei unui organism care să realizeze o prospectare sistematică a acestora. Dinamica agenților economici, scăderea populației școlare, modificarea procentului din produsul intern brut alocat cercetării sînt tot atîția factori care au destabilizat piața.

O statistică a parcursului profesional al absolvenților de fizică tehnologică, realizată pe trei serii de absolvenți a dus la obținerea distribuției din fig. 1.

Este în intenția Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului din România de a avea un control al specialiștilor pregătiți pentru

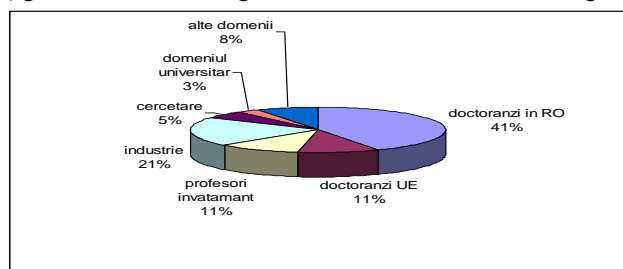

Fig. 1. Situația angajării absolvenților promoțiilor 2005-2010, Facultatea de Fizică a Universității Al. I. Cuza din Iași

predarea fizicii ca disciplină de studiu în învățământul preuniversitar. O declarație de intenție premergătoare adoptării noii Legi a educației stipula ca posibilitatea de a preda în învățământul preuniversitar să o poată avea doar absolvenții de masterat didactic. Acest masterat urma să fie finanțat pentru un număr limitat de locuri, corelat cu numărul de posturi vacante ce vor exista peste doi ani (corelate cu numărul retragerilor din sistem la limită de vârstă și dinamica populației școlare), studenții fiind angajați într-o unitate școlară ca profesori debutanți, cu jumătate de normă, avînd sprijinul unui mentor (un cadru didactic din învățământul preuniversitar acreditat în această postură).

Rămîne în continuare o mare necunoscută numărul locurilor de muncă oferite de entitățile de cercetare, dependente de alocațiile de fonduri la nivel guvernamental și de competițiile de proiecte ce se deschid anual, precum și cele din sectorul industrial privat.

6. Unele probleme și concluzii

Conform datelor statistice, în 2009, în Republica Moldova, au absolvit instituțiile de învățămînt superior 26,6 mii persoane, ceea ce este cu 3000 persoane (sau cu 10,1%) mai puțin față de anul precedent. Circa jumătate din numărul absolvenților au studii economice și juridice. Din numărul total al absolvenților, doar 14,6% (3 883 tineri specialiști) au fost plasați în cîmpul muncii. Unele motive ar fi lipsa locurilor de muncă corespunzătoare și remunerate respectiv, precum și surplusul de absolvenți ai instituțiilor de învățămînt superior la specialitățile de economie și drept. Din numărul celor plasați în cîmpul muncii, în anul 2009, ponderea cea mai mare le revine celor din educație și formare profesională – 18,2%, fiind urmați de juriști – 10,6%, finanțe și bănci – 9,4%, contabili – 6,9%, medicină generală – 5,8%, etc.

Paradoxal, dar din cei 3 883 tineri specialiști, plasați în cîmpul muncii, chiar în primul an de activitate s-au eliberat, din proprie inițiativă, 331 persoane (8,6%).

Situația comparativă demografică a populației tinere (vîrsta cuprinsă între 15 și 29 ani), în Republica Moldova, în anul 2000 și în anul 2010, este prezentată prin diagrama din fig. 2, în partea de jos a căreia este prezentat tabelul cu valorile numerice, în mii de persoane, pentru fiecare

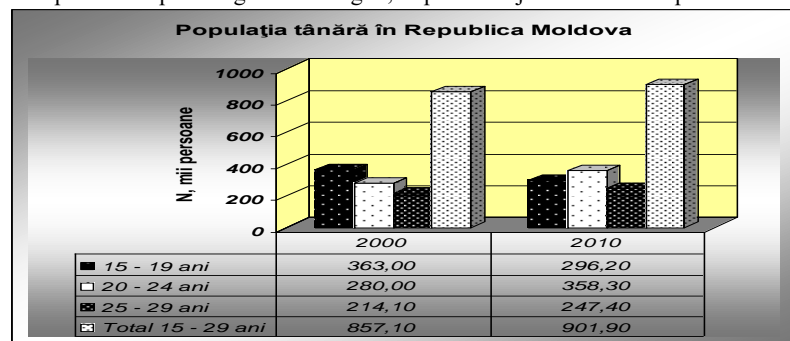

Fig. 2. Populația tină (15-29 ani) în Republica Moldova - situație comparativă din anul 2000 și anul 2010

categorie de vîrstă. Se constată o creștere totală a populației tinere în anul 2010 față de anul 2000 și o redistribuție aproximativ egală între primele două categorii de vîrstă.

Prezintă un anumit interes analiza repartiției populației tinere (15-29 ani) ocupate, în Republica Moldova, după nivelul de instruire. Pentru exemplificare, în fig. 3 este reprezentată diagrama și tabelul, pentru anul 2010. Se constată că persoanelor cu studii superioare și celor cu studii gimnaziale le-au revenit, împreună, aproximativ 55 %.

Analiza actelor normative, a hotărîrilor și strategiilor elaborate de autoritățile centrale și alte instituții autorizate ale Republicii Moldova, demonstrează că nu există

o criză documentară în acest domeniu. În continuare, consecutiv, vom prezenta doar cîteva documente semnificative în acest sens.

Obiectivele strategice de atingere a unui grad sporit de ocupare sînt stabilite în Strategia națională privind politicile de ocupare a forței de muncă pe anii 2007-2015, aprobată prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 605 din 31 mai 2007.

A fost elaborată Legea privind aprobarea Strategiei naționale pentru tineret, pe anii 2009-2013, nr. 25-XVI din 03.02.2009 [1].

Anual, Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova editează lucrarea „Forța de muncă în Republica Moldova. Ocupare și șomaj” (pentru anul 2010, se va consulta sursa [2]).

Începînd cu trimestrul IV 1998, în Republica Moldova, se realizează trimestrial Ancheta forței de muncă în gospodării, ca o cercetare continuă, permițînd astfel obținerea de date conjuncturale asupra măririi și structurii ofertei de forță de muncă și evidențierea fenomenelor cu caracter sezonier care se manifestă pe piața forței de muncă [3].

Se elaborează, anual, culegerea statistică Piața forței de muncă în Republica Moldova (pentru anul 2010, se va consulta sursa [4]).

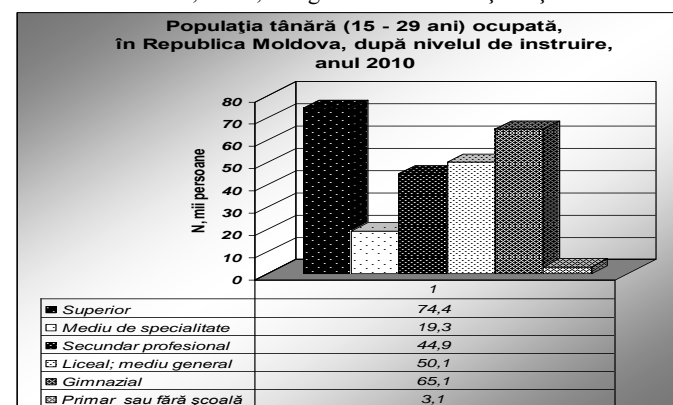

Fig. 3. Populația tină (15-29 ani) ocupată, în Republica Moldova, după nivelul de instruire, în anul 2010 (în baza datelor din [3])

Cu totul alta este situația referitor la implementarea acestor strategii și programe, acordarea resurselor materiale, financiare ș.a. Randamentul activităților didactice și științifice este la un nivel apropiat de mediu. Referitor la poziția cercetătorilor Republicii Moldova în procesul informațional internațional se va consulta, spre exemplu, sursa [5].

Începînd cu anul 2005, în Republica Moldova, rata medie a cadrelor didactice pensionare în instituțiile de învățămînt a întrecut nivelul de ~ 10 % și, în următorii ani, a fost și continuă să rămînă în creștere rapidă. Pe parcursul unei perioade îndelungate nu se constată majorarea numărului cadrelor didactice tinere, situație care trebuie să prezinte îngrijorări. Ca urmare a scăderii dramatice a numărului de elevi s-a stabilit o lipsă totală de perspective a unor instituții de învățămînt, au intervenit disponibilizări ale cadrelor didactice și auxiliare, iar în unele cazuri – încetarea activității a mai multor pensionari. Măsurile întreprinse în vederea optimizării situației pot avea și unele consecințe negative.

Organizația Internațională a Muncii (OIM) a efectuat o revizuire a Clasificării Internaționale Standard a Ocupațiilor (ISCO-88) [6] cu scopul de a pune la dispoziție o clasificare mai eficientă care să poată fi folosită de toate țările la următoarea rundă de recensăminte ale populației, precum și în cadrul serviciilor naționale de ocupare a forței de muncă și al altor aplicații orientate către clienți.

Bibliografie:

1. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 68/192 din 07.04.2009.
2. http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/ocupare_somaj/Forța_Munca_2010_rom.pdf
3. <http://www.statistica.md/public/files/Metadate/AFM.pdf>
4. http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/piata_forței_de_munca/Piata_Muncii_2010.pdf
5. Дикусар А. Место исследователей Молдовы в мировом информационном процессе. Наукометрический анализ. Akademos, 2011, nr. 2(21), c. 28-35.
6. <http://www.muncii.ro/articole/0000-00-00/detalii-cor-2419-articol.html>